

1η Έφημερίδα μας

Σχολείο: **Λυκείου Καπίνη**
 Βγαίνει κάθε 15 μέρες
 15 Ιανουαρίου 1994
 Φύλλο 5ο

Καλή χρονιά!
 Ξαναχρυσάμε άρρηκτοί μου φίλοι πάξι στο
 καρδιά κι άρρηκτοί μου αγαπίο.
 Καινούργιο κέφι και χαρά για τών νέο χρό
 να 1994 και κίχτες ελπίες.
 ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ... ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ.
 ΚΑΛΗ ΠΡΟΣΟ... Ο Δάσκαλός σας.

Οι Καζάνκάλι Σαραοί
 Οι Καζάνκάλι Σαραοί είναι κότε μωύρα
 άνθρωπικά με κωική ψυχή.
 Θέλουν να κόψουν το δέντρο θπου σπείζει
 ται ή γύρ' όταν τα παιδία θένε τα Καί
 λουσα, οι Καζάνκάλι Σαραοί φεύγουν και το
 δέντρο τής γής θανατίνετα.
 Σ' τόν καιί μας μάθαίε πως οι κωικαί-
 τζαρη είναι παρκαίθια των παλαιών μωύρα
 Μασσαλιόπουλος Δαυίδης

Πως ήρσα κίς Σικκονίς των
 κ' εφέσους γένων.

Φίλοι μου ή γώ ήρσα τα χριστιόγινα στο
 Αίγιο. Ξεκινήσαμ το θράβν της Γαρρακισίς
 και κατά κίς 4 σβόλαμ επιτέρους σέ
 Αίγιο. Το θενδοχίτο ΕΛΙΚΙ αν είχαμ
 κίχτες ήταν πού ήμωρα τ' ήρωα που
 ήταν το θπέραντο πράσινο κορτάρι.
 Τα θράβια, έλαμ παν θόνουρανό τα
 βετρα είν ή έχον γίνει από άδωμ.
 Το θοναχελμός ήταν κάσαπρο
 από τα χίονια.
 Πέρασαμ θωμάρια τα ψεφινά μας
 χριστιόγινα.
 Αρτίος Σίφρασιος

Οι φίλοι μας
 Σαραοί Σαραοί

Κατρίνα
 Μίσηρ
 Φωτίζη

Το άνοδοχίτο στο
 τράβι.

Ταμάκη Κωνσταντή
 Σίδημα μας

Προέχτω να μίν
 κών άνοτα
 λώθι είν
 ερθογαρία και
 ές έλα μου τα
 εετραθια

Έφημερίδα Β' τάξης ιδιωτικού σχολείου. Τυπωσάν με πολυγραφο ονομασθένιας σε 50 αντίτυπα.

Ο Βυθός της γνώσης

Μια έκδοση της Ε'3

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΒΑΔΙΩΝ
ΜΑΪΟΣ 2002

ΕΤΟΣ Α' • ΤΕΥΧΟΣ 5 • ΤΙΜΗ 1€

Δημοτικό Σχολείο Ριζού

Μαθητικός Λόγος

Μηνιαία μαθητική εφημερίδα των μαθητών των Ε' και ΣΤ τάξεων

Η Κυρά Σαρακοστή

Μάρτιος 2004
 Αρ. Φύλλου 67
 Έτος 8ο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μήπως... Στο καλό κερταίνετα
 Το κωικαίθια της σαραοίς
 Πως βετραίε ταράσισα... Ο
 Αίγιο Καπίνη
 Δαυίδης Δαυίδης
 Ήμιστιν 22

Πηλατίε σφρακίς τού 22 (28)
 Ευαγγελιστίος - 11 1994 της
 ομοιομοίς φρακίς

Παύλι των Εμίανη Σίφρασιος
 (έλα από θενδοχίτο πορτάρι, τής
 ΣΑΒΒΑΤΟΥ)

Μήπως Κελός
 Γεπ το Μάρι
 Δαυίδης Δαυίδης

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Έθιμο που συναντάται σε όλη την Ελλάδα. Η γαργά ζαργάριζε σε χαρτί την Κυρά Σαρακοστή που είχε τα βιάφωρα της ζωηλόμενα, το σόμα της υπομοινακί κλειστό και τα χόρα της άνωτα στωκοιόμενα σε στάση προσοχής. Τα πόδια της ήσαν καιί που αντιστοιχούσαν σε κότε μια από τις επτά εβδομάδες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Η γαργά κρεμίδου απη την ζαργαρία της κίτο από το σκονοστάσι της. Κάθε Σαββάτο ένα, ένα τα εγγόνα διαδοχικά Εκπίτο, αφού το τάλιζε σε μικρό μεαλάκι, το έβαζε μέσα στο Ψωμί της Ανάστασης του Πασχαλινού τραπέζιου, ο πιο χαρμόμενος ήταν εκείνος που έβρισκα στη φέτα του ψωμιού του το τελευταίο πόδι της Κυράς Σαρακοστής.

Το έθιμο της Κυράς Σαρακοστής μοικαί το έχουν κρατήσι μέχρι σήμερα και το χαίρονται πολύ καθώς αναμνηστί με την σημάσφαρη του τηραίν.

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Τι μπορείς να διαβάξεις σε μια εφημερίδα.
- ✓ Να βρίσκεις πληροφορίες σε μια εφημερίδα.
- ✓ Να παρουσιάζεις ένα βιβλίο.
- ✓ Να φτιάχνεις επιρρήματα σε **-α** από επίθετα.
- ✓ Να κλίνεις τα ουδέτερα ουσιαστικά σε **-ο** και σε **-ι**.
- ✓ Να ξεχωρίζεις το **-ω** του ρήματος από το **-ο** του ουδέτερου ουσιαστικού.

Παρατήρησε τα έντυπα στη διπλανή σελίδα.

- ☀️ Τι έντυπα είναι αυτά;
- ☀️ Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν μεταξύ τους;
- ☀️ Έχεις διαβάσει ποτέ κάτι σε εφημερίδα;
Τι έχεις διαβάσει;

- ☀️ Ποιος έχει εκδώσει καθεμιά από αυτές τις εφημερίδες;
- ☀️ Πότε εκδόθηκε η κάθε εφημερίδα;
- ☀️ Χρωμάτισε την τιμή της εφημερίδας «Ο βυθός της γνώσης».

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

1 Παρατήρησε ξανά τις εφημερίδες.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου τους τίτλους των μαθητικών εφημερίδων και μάθε να τους γράφεις σωστά.

Φέρτε στην τάξη διάφορες εφημερίδες. Χωρίστε τες σε κατηγορίες: μικρές, μεγάλες, ασπρόμαυρες, έγχρωμες, τοπικές, σχολικές... Κάθε πότε κυκλοφορεί η κάθε εφημερίδα; Χωρίστε τες σε πρωινές, απογευματινές, καθημερινές, κυριακάτικες. Αν θέλετε, κόψτε τίτλους, γράμματα, εικόνες και κολλήστε τα σε ένα μεγάλο χαρτί, για να φτιάξετε το πρωτοσέλιδο μιας δικής σας εφημερίδας.

Συζητήστε τι σημαίνουν οι λέξεις με τα έντονα γράμματα, γράψτε ομαδικά έναν ορισμό για την κάθε λέξη και αντιγράψτε τους ορισμούς στο τετράδιό σας. Για παράδειγμα: «**Ασπρόμαυρη** είναι η εφημερίδα στην οποία τόσο τα γράμματα όσο και οι φωτογραφίες τυπώνονται με μαύρο μελάνι πάνω σε άσπρο χαρτί».

Ξέρεις τι σημαίνει η λέξη **πρωτοσέλιδο**; Θέλεις να την προσθέσεις στο λεξικό σου;

2 Φτιάχνουμε εφημερίδα!

– Τι διαβάζεις, Λουκά, με τόση προσοχή;

– Τη μαθητική εφημερίδα «Το διάλειμμα», που εκδίδει η πέμπτη τάξη του σχολείου μας.

– Τι ωραίο που θα ήταν, αν έφτιαχνε και η δική μας τάξη μια εφημερίδα!

– Και γιατί να μην το κάνουμε;

17. Εφημερίδες! Εφημερίδες!

- – Τι θα γράφουμε σε αυτή;
- – Μπορούμε να γράφουμε τα νέα της τάξης και **άρθρα** για ζώα και φυτά, να έχουμε **συνεντεύξεις** ή να παρουσιάζουμε ενδιαφέροντα βιβλία.
- – Να παρουσιάζουμε και διάφορα μέρη της Ελλάδας, για να τα γνωρίσουμε καλύτερα.
- – Να έχουμε και πληροφορίες που μας ενδιαφέρουν: τι ώρα περνά το λεωφορείο, ποιες ώρες είναι ανοιχτή η βιβλιοθήκη... Μην ξεχάσουμε και τις μικρές αγγελίες.
- – Μπορεί να υπάρχουν και παιχνίδια, σπαζοκεφαλιές και αινίγματα.
- – Πώς λένε να ονομάσουμε την εφημερίδα μας;
- – Τι θα λέγατε να την ονομάσουμε «Τα ανήσυχα μολύβια»;

Ωραία ιδέα!

Ξέρεις τι σημαίνουν οι λέξεις με τα έντονα γράμματα; Ψάξε να τις βρεις στο λεξικό ή ρώτησε στην τάξη.
Θέλεις να τις προσθέσεις στο δικό σου λεξικό; Πόσες σημασίες έχει η λέξη **άρθρο**;

Φτιάχνουμε εφημερίδα;

- Τι διαβάζεις, Λουκά, με τόση προσοχή;

- Τη μαθητική εφημερίδα «Το διάλειμμα», που εκδίδει η Πέμπτη τάξη του σχολείου μας.

- Τι ωραίο που θα ήταν, αν έφτιαχνε και η δική μας τάξη μια εφημερίδα!

- Και γιατί να μην το κάνουμε;

- Τι θα γράφουμε σε αυτή;

- Μπορούμε να γράφουμε τα νέα της τάξης και άρθρα για ζώα και φυτά, να έχουμε συνεντεύξεις ή να παρουσιάζουμε ενδιαφέροντα βιβλία.

– Να παρουσιάσουμε και διάφορα μέρη της Ελλάδας, για να τα γνωρίσουμε καλύτερα.

– Να έχουμε και πληροφορίες που μας ενδιαφέρουν: τι ώρα περνά το λεωφορείο, ποιες ώρες είναι ανοιχτή η βιβλιοθήκη... Μην ξεχάσουμε και τις μικρές αγγελίες.

– Μπορεί να υπάρχουν και παιχνίδια, σπαζοκεφαλιές και αινίγματα.

– Πώς λέτε να ονομάσουμε την εφημερίδα μας;

– Τι θα λέγατε να την ονομάσουμε «Τα ανήσυχα μολύβια»;

Ωραία ιδέα!

άρθρο [το] ουσιαστικό (άρθρα)

☑ **Άρθρα** είναι τα κείμενα που διαβάζουμε σ' εφημερίδες και περιοδικά. ✎ *Η κυρία Μαργαρίτα γράφει άρθρα για μία γνωστή εφημερίδα.* 🎵 άρ-θρο

συνέντευξη [η] ουσιαστικό
(συνεντεύξεις)

☑ Ο γνωστός δημοσιογράφος πήρε **συνέντευξη** από τον πρωθυπουργό. Του έκανε συγκεκριμένες ερωτήσεις κι έτσι είχαν μία συζήτηση.

✓ Η μαμά του Νίκου πήγε για **συνέντευξη** σ' ένα τουριστικό γραφείο. Εκεί της έκαναν πολλές ερωτήσεις για να δουν αν είναι κατάλληλη να πάρει τη θέση της γραμματέως. 🎵 συ-νέ-ντευ-ξη

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

- ☀ Τι διαβάζει ο Λουκάς;
- ☀ Τι προτείνουν οι τέσσερις φίλοι να περιλαμβάνει η εφημερίδα της τάξης τους;
- ☀ Πώς ονόμασαν την εφημερίδα τους;
- ☀ Στο σχολείο σας κυκλοφορεί κάποια εφημερίδα; Ποιος είναι ο τίτλος της;

Μάθε να γράφεις σωστά τις τρεις πρώτες σειρές του διαλόγου.

Πήγαινε στο **Τετράδιο Εργασιών** στη σελίδα 33 και κάνε την **άσκηση 1**.

Θέλετε να εκδώσετε και εσείς μια εφημερίδα στην τάξη σας; Αν ναι, διαλέξτε τον τίτλο της. Καθώς θα προχωρούμε στις ενότητες, θα βρίσκετε διάφορες ιδέες για το τι θα μπορούσατε να βάλετε μέσα σε αυτή την εφημερίδα.

Ξεφυλλίστε τις εφημερίδες που συγκεντρώσατε. Βρείτε κάτι που σας ενδιαφέρει και διαβάστε το όλο μαζί στην τάξη.

Άσκηση 1

Ο Λουκάς χρειάστηκε να συμπληρώσει το παρακάτω κουπόνι, για να γίνει συνδρομητής στο περιοδικό «Συνεργασία».
Συμπλήρωσε το κουπόνι με τα δικά σου στοιχεία.

Κουπόνι συνδρομής για το περιοδικό ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Παρακαλώ να με γράψετε συνδρομητή στο περιοδικό ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
(Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 16 – Τ.Κ. 115 26 ΑΘΗΝΑ).

Η συνδρομή μου να ξεκινήσει από τον μήνα

Για 6 μήνες: 5 €

Θα πληρώσω στον
εισπράκτορά σας

Για 12 μήνες: 10 €

Ταχυδρομική επιταγή

Επώνυμο: Όνομα:

Διεύθυνση:

Τ.Κ.: Πόλη:

- 3 Η Γαλήνη είχε την ιδέα να βάλουν και ποιήματα στην εφημερίδα τους. Μάλιστα πρότεινε ένα στους φίλους της. Διάβασέ το.

Τα παιδιά στην πόλη

Τι ζωή παιδιά είν' αυτή
μες στις πολιτείες
τις ψηλές τις άχαρες
πολυκατοικίες;

Σαν σαρδέλες στο κουτί
όλοι στριμωγμένοι
ζούμε, μπαινοβγαίνουμε
άγνωστοι και ξένοι.

Μήτε κήπο μήτε αυλή
μήτε πρασινάδα
όνειρο άπιαστο η απλωσιά
κι η χρυσή λιακάδα.

Τι ζωή φριχτή είν' αυτή
στη μεγάλη πόλη
μες στη σκόνη, στον καπνό
και δουλειά και σκόλη!
Χάρης Σακελλαρίου

Εικόνα: Χρήστος Η. Παπαδημητρίου

- ☀ Σου αρέσει το μέρος όπου ζεις;
- ☀ Τι θα ήθελες να αλλάξει, για να γίνει καλύτερο;

Τα παιδιά στην πόλη

Τι ζωή παιδιά είν' αυτή

μες στις πολιτείες

τις ψηλές τις άχαρες

πολυκατοικίες;

Σαν σαρδέλες στο κουτί

όλοι στριμωγμένοι

ζούμε, μπαινοβγαίνουμε

άγνωστοι και ξένοι.

Μήτε κήπο μήτε αυλή

μήτε πρασινάδα

όνειρο άπιαστο η απλωσιά

κι η χρυσή λιακάδα.

Τι ζωή φριχτή είν' αυτή

στη μεγάλη πόλη

μες στη σκόνη, στον καπνό

και δουλειά και σκόλη!

Χάρης Σακελλαρίου

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

- 4 Τα παιδιά της τάξης αποφάσισαν να παρουσιάζουν ένα βιβλίο σε κάθε τεύχος της εφημερίδας τους. Διάβασε το κείμενο που διάλεξαν να βάλουν στο πρώτο τεύχος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Τα ψηλά βουνά

Εκδ. Εστία, Αθήνα

Τα είκοσι πέντε παιδιά της πέμπτης τάξης ενός σχολείου αποφασίζουν να πάνε μόνα τους διακοπές ψηλά στο βουνό. Εκεί οργανώνουν μια καταπληκτική κατασκήνωση και περνούν υπέροχα. Για λίγες μέρες ζουν μακριά από τη φροντίδα των μεγάλων. Μέσα από ωραίες περιπέτειες μαθαίνουν να δουλεύουν και να συνεργάζονται, στηρίζοντας ο ένας τον άλλο. Από τον κόσμο του βουνού, από τη φύση και τους ανθρώπους του, αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις και μαθαίνουν μύθους και ιστορίες. Τελικά όλοι μαζί συμβάλλουν στη σωστή λειτουργία της ομάδας και περνούν ένα αξέχαστο καλοκαίρι.

- ☀️ Ποιο βιβλίο παρουσιάζουν τα παιδιά της τάξης στην εφημερίδα τους;
- ☀️ Πού εκδόθηκε;
- ☀️ Ποιος είναι ο συγγραφέας του βιβλίου;
- ☀️ Μπορείς να πεις τι συμβαίνει στο βιβλίο αυτό;

Έφερεις πώς λέγεται η παρουσίαση ενός βιβλίου;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά την τελευταία πρόταση της βιβλιοπαρουσίασης.

Χωριστείτε σε ομάδες. Η κάθε ομάδα ας διαλέξει ένα βιβλίο από τη βιβλιοθήκη του σχολείου με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας. Έπειτα, αφού διαβάσει το βιβλίο, ας γράψει μια βιβλιοπαρουσίαση. Διαβάστε τις βιβλιοπαρουσιάσεις σας. Μπορείτε επίσης να τις βάλετε στην εφημερίδα της τάξης σας.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Τα ψηλά βουνά

Εκδ. Εστία, Αθήνα

Τα είκοσι πέντε παιδιά της πέμπτης τάξης ενός σχολείου αποφασίζουν να πάνε μόνα τους διακοπές ψηλά στο βουνό. Εκεί οργανώνουν μια καταπληκτική κατασκήνωση και περνούν υπέροχα. Για λίγες μέρες ζουν μακριά από τη φροντίδα των μεγάλων. Μέσα από ωραίες περιπέτειες μαθαίνουν να δουλεύουν και να συνεργάζονται, στηρίζοντας ο ένας τον άλλο. Από τον κόσμο του βουνού, από τη φύση και τους ανθρώπους του, αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις και μαθαίνουν μύθους και ιστορίες. Τελικά όλοι μαζί συμβάλλουν στη σωστή λειτουργία της ομάδας και περνούν ένα αξέχαστο καλοκαίρι.

- 5 Παρακάτω θα βρεις μια εικόνα από το πρώτο τεύχος της εφημερίδας των παιδιών. Γράψε δίπλα μια λεζάντα. Έπειτα σκέψου ποιο μπορεί να ήταν το θέμα του άρθρου στο οποίο βρισκόταν η εικόνα και γράψε ένα σχετικό σύντομο κείμενο **στο τετράδιό σου**.

Blank space for writing a caption and a short article, with a dashed line for the caption.

Κόψε μια φωτογραφία που σου έκανε εντύπωση από μια εφημερίδα ή ένα περιοδικό. Δείξε τη στους συμμαθητές σου και ζήτη τους να μαντέψουν ποιο ήταν το θέμα του άρθρου από όπου την έκοψες.

Στο **Τετράδιο Εργασιών**, στις σελίδες 33 και 34 και στις ασκήσεις **2** και **3** θα βρεις μια φωτογραφία και πολλά εξώφυλλα βιβλίων.

- 5 Παρακάτω θα βρεις μια εικόνα από το πρώτο τεύχος της εφημερίδας των παιδιών. Γράψε δίπλα μια λεζάντα. Έπειτα σκέψου ποιο μπορεί να ήταν το θέμα του άρθρου στο οποίο βρισκόταν η εικόνα και γράψε ένα σχετικό σύντομο κείμενο **στο τετράδιό σου**.

Blank writing area with a dashed line for a title and a solid line for the text.

Δεντροφύτευση στην πόλη.

Τα παιδιά δεντροφυτεύουν.

Τα παιδιά φυτεύουν μικρά δεντράκια.

Πρασινίζουμε τη γειτονιά μας.

Κάνουμε όμορφο το περιβάλλον.

Δίνουμε οξυγόνο στην πόλη μας.

Ομορφαίνουμε την πόλη με δεντράκια.

Γεμίζουμε τον κόσμο μας με δεντράκια.

Ποτίζουμε τα δέντρα που φυτέψαμε.

Η δεντροφύτευση στη γειτονιά.

Τα παιδιά σκέφτηκαν, επειδή δεν υπήρχαν δέντρα στη γειτονιά τους, ότι θα ήταν καλό να κάνουν μια δεντροφύτευση! Έτσι μια μέρα, τα παιδιά με τους γονείς τους φύτεψαν μικρά δεντράκια και τα πότισαν. Με αυτό τον τρόπο η γειτονιά τους πρασίνισε και όλοι χάρηκαν πολύ γιατί έκαναν καλό στο περιβάλλον.

Άσκηση 2

Παρατήρησε τη φωτογραφία και γράψε τις απαντήσεις στο τετράδιό σου.

- ☀ Σε ποιο μέρος του κόσμου νομίζεις ότι τραβήχτηκε η φωτογραφία; Πώς το κατάλαβες;
- ☀ Τι έχει το κοριτσάκι μπροστά του;
- ☀ Τι νομίζεις ότι κάνει;

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

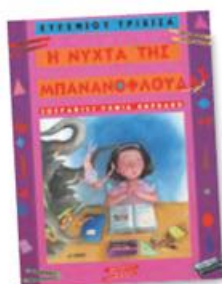

Άσκηση 3

Ένωσε το κάθε εξώφυλλο με την παρουσίαση του βιβλίου και με το απόσπασμα από το βιβλίο αυτό.

1.

2.

3.

α.

Τρελάντωνης
της Πηνελόπης Δέλτα
250 σελίδες
Εκδόσεις Εστία, 1978

β.

Ελάτε να παίξουμε μέσα στο χρόνο
της Λήδας Κροντηρά
123 σελίδες
Εικονογραφημένο, σκληρό εξώφυλλο
Εκδόσεις Φυτράκη, 2002

γ.

Η νύχτα της μπανανόφλουδας
του Ευγένιου Τριβιζά
Ζωγραφιές: Ράνια Βαρβάκη
67 σελίδες
Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 2000

Α.

Όσο παλιός είναι ο κόσμος, άλλο τόσο παλιό είναι και το παιχνίδι. Παιδιά από άλλες χώρες και εποχές έπαιζαν μερικά από τα παιχνίδια που παίζεις και εσύ τώρα.

Β.

Η Άννα γυρνώντας από το σπίτι στο σχολείο τρώει μπανάνα και πετά στη μέση του δρόμου μια μπανανόφλουδα. Τι μπορεί να συμβεί, αν κάποιος την πατήσουν; Η Άννα αγωνιά, καθώς σκέφτεται τις συνέπειες αυτής της πράξης.

Γ.

Ολόκληρο πλούτο είχαν αυτές οι τσέπες του Αντώνη. Καρφιά, βόλους, βότσαλα, σπάγκους, και πάνω απ' όλα, το τρίγωνο γυαλί, που είχε πέσει από τον πολυέλαιο της εκκλησίας και που έκανε τόσα ωραία χρώματα σαν το έβαζες στον ήλιο.

■ Ποιο βιβλίο εκδόθηκε το 2000;

■

■ Ποιο βιβλίο έχει τις περισσότερες σελίδες;

■

34

■ Ποιο βιβλίο μιλά για παιχνίδια;

■

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

Άσκηση 3

Ένωσε το κάθε εξώφυλλο με την παρουσίαση του βιβλίου και με το απόσπασμα από το βιβλίο αυτό.

1. **Η ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ ΜΠΑΝΑΝΟΦΛΟΥΔΑΣ**
ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΡΙΒΙΖΑ

2. **Ελάτε να παίξουμε μέσα στο χρόνο**
ΛΗΔΑΣ ΚΡΟΝΤΗΡΑ

3. **ΤΡΕΛΑΝΤΩΝΗΣ**
Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

α. Τρελαντώνης της Πηνελόπης Δέλτα
250 σελίδες
Εκδόσεις Εστία, 1978

β. Ελάτε να παίξουμε μέσα στο χρόνο της Λήδας Κροντηρά
123 σελίδες
Εικονογραφημένο, σκληρό εξώφυλλο
Εκδόσεις Φυτράκη, 2002

γ. Η νύχτα της μπανανόφλουδας του Ευγένιου Τριβιζά
Ζωγραφιές: Ράνια Βαρβάκη
67 σελίδες
Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 2000

- Α. Όσο παλιός είναι ο κόσμος, άλλο τόσο παλιό είναι και το παιχνίδι. Παιδιά από άλλες χώρες και εποχές έπαιζαν μερικά από τα παιχνίδια που παίζεις και εσύ τώρα.
- Β. Η Άννα γυρνώντας από το σπίτι στο σχολείο τρώει μπανάνα και πετά στη μέση του δρόμου μια μπανανόφλουδα. Τι μπορεί να συμβεί, αν κάποιος την πατήσουν; Η Άννα αγωνιά, καθώς σκέφτεται τις συνέπειες αυτής της πράξης.
- Γ. Ολόκληρο πλούτο είχαν αυτές οι τσέπες του Αντώνη. Καρφιά, βόλους, βότσαλα, σπάγκους, και πάνω απ' όλα, το τρίγωνο γυαλί, που είχε πέσει από τον πολυέλαιο της εκκλησίας και που έκανε τόσα ωραία χρώματα σαν το έβαζες στον ήλιο.

- Ποιο βιβλίο εκδόθηκε το 2000;
- Ποιο βιβλίο έχει τις περισσότερες σελίδες;
- Ποιο βιβλίο μιλά για παιχνίδια;
- Η νύχτα της μπανανόφλουδας
- Τρελαντώνης
- Ελάτε να παίξουμε μέσα στο... χρόνο

6 Η Χαρά επέλεξε ένα ποίημα του Γιώργου Σεφέρη, για να το βάλουν στην εφημερίδα της τάξης. Το ποίημα άρεσε πολύ σε όλα τα **παιδιά**.

Λίγο ακόμα

Λίγο ακόμα
θα ιδούμε τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν,
τα **μάρμαρα** να λάμπουν στον ήλιο
τη θάλασσα να κυματίζει.
Λίγο ακόμα,
να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα.

Γιώργος Σεφέρης

Μάθε να απαγγέλλεις και να γράφεις σωστά το ποίημα.

Μοιάζουν σε κάτι οι λέξεις με τα **πράσινα** γράμματα που υπάρχουν παραπάνω; Πρόσεξε το άρθρο τους. Μετά συμπλήρωσε τον ακόλουθο πίνακα.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ονομαστική	το	βουνό	μάρμαρο	παιδί	χέρι
Γενική	του	χεριού
Αιτιατική	το	μάρμαρο	παιδί
Κλητική	–	παιδί
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ονομαστική	τα	μάρμαρα
Γενική	των	μαρμάρων	παιδιών
Αιτιατική	τα	βουνά	χέρια
Κλητική	–

Τώρα πήγαινε στο **Τετράδιο Εργασιών** στις σελίδες 35 και 36 και κάνε τις ασκήσεις **4**, **5** και **6**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ονομαστική	το	βουνό	μάρμαρο	παιδί	χέρι
Γενική	του	..βουνού..	μαρμάρου	...παιδιού	χεριού
Αιτιατική	το	...βουνό...	μάρμαρο	παιδί	..χέρι.....
Κλητική	–	..βουνό..	μάρμαρο	παιδί	...χέρι.....

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ονομαστική	τα	..βουνά...	μάρμαρα	..παιδιά...	..χέρια.....
Γενική	των	..βουνών..	μαρμάρων	παιδιών	..χεριών..
Αιτιατική	τα	βουνά	μάρμαρα	..παιδιά...	χέρια
Κλητική	–	..βουνά...	μάρμαρα	..παιδιά...	..χέρια.....

Άσκηση 4

Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας στη σωστή μορφή τα ουσιαστικά που είναι μέσα σε παρένθεση.

Οι κορυφές των (βουνό)
είναι χιονισμένες.

Την άνοιξη αρχίζουν να λιώνουν τα
..... (χιόνι).

Το ανθρώπινο χέρι έχει πέντε (δάχτυλο).

Χτες έγιναν τα εγκαίνια του νέου (θέατρο)
της πόλης μας.

Μου αρέσει η μυρωδιά του ζεστού (ψωμί).

Καθίσαμε στη σκιά του (πεύκο).

Άσκηση 5

Ξαναγράψε τα ζευγάρια των λέξεων στον πληθυντικό αριθμό όπως στο παράδειγμα.

το κουτί - το σπέρτο

το φύλλο - το βιβλίο

το συρτάρι - το γραφείο

το δρομολόγιο - το πλοίο

το τετράδιο - το παιδί

Τα κουτιά των σπέρτων

.....

.....

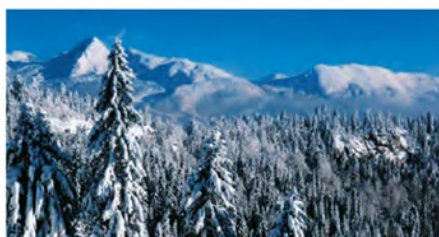
.....

.....

Άσκηση 4

Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας στη σωστή μορφή τα ουσιαστικά που είναι μέσα σε παρένθεση.

Οι κορυφές των (βουνό)
είναι χιονισμένες.

Την άνοιξη αρχίζουν να λιώνουν τα
...χιόνια..... (χιόνι).

Το ανθρώπινο χέρι έχει πέντε δάχτυλα..... (δάχτυλο).

Χτες έγιναν τα εγκαίνια του νέου θεάτρου..... (θέατρο)
της πόλης μας.

Μου αρέσει η μυρωδιά του ζεστού ψωμιού..... (ψωμί).

Καθίσαμε στη σκιά του πεύκου..... (πέυκο).

Άσκηση 5

Ξαναγράψε τα ζευγάρια των λέξεων στον πληθυντικό αριθμό όπως στο παράδειγμα.

το κουτί - το σπέρτο

το φύλλο - το βιβλίο

το συρτάρι - το γραφείο

το δρομολόγιο - το πλοίο

το τετράδιο - το παιδί

Τα κουτιά των σπέρτων

Τα φύλλα των βιβλίων.

Τα συρτάρια των γραφείων.

Τα δρομολόγια των πλοίων.

Τα τετράδια των παιδιών.

Άσκηση 6

Γράψε στη σωστή στήλη τις παρακάτω λέξεις βάζοντας πριν από τα ρήματα το **εγώ** και πριν από τα ουσιαστικά το **το**.

βάζω βάζο } κιλό κυλώ } μήλο μιλώ } γέλιο γελώ } φύλλο φιλώ

-ω

εγώ βάζω

-ο

το βάζο

Θυμήσου! Τα ρήματα λήγουν σε -ω (ωμέγα), ενώ τα ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε -ο γράφονται με όμικρον.

Άσκηση 7

Φτιάξε επιρρήματα από τα επίθετα, για να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις. Μην ξεχάσεις την τελεία στο τέλος της κάθε πρότασης.

- ✦ Το αεράκι κουνούσε τα φύλλα (απαλός) **απαλά**.
- ✦ Τα παιδιά άκουγαν (ήσυχος)
- ✦ Περάσαμε (εκπληκτικός)
- ✦ Έφυγε πολύ (βιαστικός)
- ✦ Κοιτά (προσεκτικός)
- ✦ Στην εκδρομή περάσαμε (ωραίος)

Άσκηση 6

Γράψε στη σωστή στήλη τις παρακάτω λέξεις βάζοντας πριν από τα ρήματα το **εγώ** και πριν από τα ουσιαστικά το **το**.

βάζω βάζο } κίλο κυλώ } μήλο μιλώ } γέλιο γελώ } φύλλο φιλώ

-ω

εγώ βάζω

εγώ κυλώ

εγώ μιλώ

εγώ γελώ

εγώ φιλώ

-ο

το βάζο

το κίλο

το μήλο

το γέλιο

το φύλλο

Θυμήσου! Τα ρήματα λήγουν σε **-ω** (ωμέγα), ενώ τα ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε **-ο** γράφονται με όμικρον.

17. Εφημερίδες! Εφημερίδες!

7

Θα σου μάθω τώρα πώς να μετατρέπεις τα επίθετα σε λέξεις που δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται κάτι, που δείχνουν δηλαδή **πώς** γίνεται κάτι. Τις λέξεις αυτές τις λέμε **τροπικά επιρρήματα**. Βγάζεις την κατάληξη του επιθέτου και προσθέτεις ένα **-α**. Για παράδειγμα, το επίθετο **ωραίος** γίνεται το επίρρημα **ωραία**, το επίθετο **καλός** γίνεται το επίρρημα **καλά**. Μπορείς να κάνεις το ίδιο με τα παρακάτω επίθετα;

Τα επιρρήματα συνοδεύουν τα ρήματα.

ΡΗΜΑ

ΕΠΙΡΡΗΜΑ

Επίθετο

δυνατός
ευχάριστος
γρήγορος
σύντομος
αργός
απαλός
πρόχειρος
όμορφος

Ρήμα + επίρρημα

Φωνάζω
Περνώ
Τρέχω γρήγορα.
Εξηγώ
Διαβάζω
Χαϊδεύω
Τρώω
Νιώθω

Μάθε να γράφεις σωστά τα τροπικά επιρρήματα που έφτιαξες.

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 36 και 37 και κάνε τις ασκήσεις 7, 8 και 9.

17. Εφημερίδες! Εφημερίδες!

7

Θα σου μάθω τώρα πώς να μετατρέπεις τα επίθετα σε λέξεις που δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται κάτι, που δείχνουν δηλαδή **πώς** γίνεται κάτι. Τις λέξεις αυτές τις λέμε **τροπικά επιρρήματα**. Βγάζεις την κατάληξη του επιθέτου και προσθέτεις ένα **-α**. Για παράδειγμα, το επίθετο **ωραίος** γίνεται το επίρρημα **ωραία**, το επίθετο **καλός** γίνεται το επίρρημα **καλά**. Μπορείς να κάνεις το ίδιο με τα παρακάτω επίθετα;

Τα επιρρήματα συνοδεύουν τα ρήματα.

ΡΗΜΑ

ΕΠΙΡΡΗΜΑ

Επίθετο

δυνατός
ευχάριστος
γρήγορος
σύντομος
αργός
απαλός
πρόχειρος
όμορφος

Ρήμα + επίρρημα

Φωνάζω ..**δυνατά**..
Περνώ ..**ευχάριστα**..
Τρέχω γρήγορα..
Εξηγώ**σύντομα**..
Διαβάζω ...**αργά**....
Χαϊδεύω ...**απαλά**..
Τρώω**πρόχειρα**..
Νιώθω ...**όμορφα**...

Μάθε να γράφεις σωστά τα τροπικά επιρρήματα που έφτιαξες.

Πήγαινε στο **Τετράδιο Εργασιών** στις σελίδες 36 και 37 και κάνε τις ασκήσεις **7**, **8** και **9**.

Άσκηση 7

Φτιάξε επιρρήματα από τα επίθετα, για να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις. Μην ξεχάσεις την τελεία στο τέλος της κάθε πρότασης.

- ✦ Το αεράκι κουνούσε τα φύλλα (απαλός) **απαλά**.
- ✦ Τα παιδιά άκουγαν (ήσυχος) **ήσυχα**.....
- ✦ Περάσαμε (εκπληκτικός) **εκπληκτικά**..
- ✦ Έφυγε πολύ (βιαστικός) **βιαστικά**.....
- ✦ Κοιτά (προσεκτικός) **προσεκτικά**.
- ✦ Στην εκδρομή περάσαμε (ωραίος) **ωραία**.....

Άσκηση 8

Φτιάξε ρήματα από τις παρακάτω λέξεις όπως στο παράδειγμα.

σκούπα: σκουπίζω

φτυάρι:

πράσινο:

ψιχάλα:

κίτρινο:

σκόνη:

όμορφος: ομορφαίνω

ζεστός:

υγρός:

κοντός:

φαρδύς:

ξερός:

Θυμήσου! Τα ρήματα σε **-ίζω** γράφονται με γιώτα, εκτός από τα **πήζω, κελαρύζω, δακρύζω, αθροίζω, δανείζω.**

Άσκηση 9

Χώρισε τα παρακάτω ρήματα σε δύο ομάδες:

μυρίζω μαθαίνω σκίζω πηγαίνω γαβγίζω βαδίζω
 χορταίνω ζεσταίνω στολίζω κοιμίζω αρρωσταίνω παθαίνω

-ίζω:

-αίνω:

Θυμήσου! Τα ρήματα που τελειώνουν σε **-αίνω** γράφονται με **αι**, εκτός από τα **μένω, δένω και πλένω.**

Άσκηση 8

Φτιάξε ρήματα από τις παρακάτω λέξεις όπως στο παράδειγμα.

σκούπα: σκουπίζω
 φτυάρι: σκουνπίζω
 πράσινο: πρασινίζω
 ψιχάλα: ψιχαλίζω
 κίτρινο: κιτρινίζω
 σκόνη: σκονίζω

όμορφος: ομορφαίνω
 ζεστός: ζεσταίνω
 υγρός: υγραίνω
 κοντός: κονταίνω
 φαρδύς: φαρδαίνω
 ξερός: ξεραίνω

Θυμήσου! Τα ρήματα σε **-ίζω** γράφονται με γιώτα, εκτός από τα πηζω, κελарύζω, δακρύζω, αθροίζω, δανείζω.

Άσκηση 9

Χώρισε τα παρακάτω ρήματα σε δύο ομάδες:

μυρίζω μαθαίνω σκίζω πηγαίνω γαβγίζω βαδίζω
 χορταίνω ζεσταίνω στολίζω κοιμίζω αρρωσταίνω παθαίνω

-ίζω: μυρίζω, σκίζω, γαβγίζω, βαδίζω, στολίζω, κοιμίζω

-αίνω: μαθαίνω, πηγαίνω, χορταίνω, ζεσταίνω, αρρωσταίνω, παθαίνω

Θυμήσου! Τα ρήματα που τελειώνουν σε **-αίνω** γράφονται με **αι**, εκτός από τα μένω, δένω και πλένω.

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

Διάβασε αυτά που γράφει
ο πίνακας και σημείωσε
τι έμαθες.

Έμαθα...	Πολύ καλά 	Αρκετά καλά
Έμαθα τι μπορώ να διαβάζω σε μια εφημερίδα.		
Έμαθα να βρίσκω πληροφορίες σε μια εφημερίδα.		
Έμαθα να παρουσιάζω ένα βιβλίο.		
Έμαθα να φτιάχνω επιρρήματα σε -α από επίθετα.		
Έμαθα να κλίνω τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ο και σε -ι .		
Έμαθα να ξεχωρίζω το -ω του ρήματος από το -ο του ουδέτερου ουσιαστικού.		

Χελιδόνισμα

Την πρώτη μέρα του Μάρτη τα παιδιά επισκέπτονται τα σπίτια τραγουδώντας το τραγούδι της Χελιδόνας για να δείξουν το τέλος του χειμώνα και τον ερχομό της άνοιξης.

Ήρθε, ήρθε χελιδόνα,
ήρθε κι άλλη μεληδόνα,
κάθισε και λάλησε,
και γλυκά κελάδησε:
«Μάρτη, Μάρτη μου καλέ,
και Φλεβάρη φοβερέ,
κι αν φλεβίσεις κι αν τσικνίσεις*,
καλοκαίρι θα μυρίσεις.
Κι αν χιονίσεις, κι αν κακίσεις,
πάλιν άνοιξη θ' ανθίσεις».

Δημοτικό τραγούδι από τη Θράκη

* τσικνίζω: ψήνω φαγητό τόσο ώστε να «ψιλοκαεί» και να μυρίσει

δραστηριότητες

Στις παρακάτω εικόνες βλέπεις τη «Χελιδόνα». Μπορείς να φτιάξεις τη δική σου και την πρώτη μέρα του Μάρτη να πεις τα κάλαντα.

«Χελιδόνα»
από τη Θεσσαλία

«Χελιδονισμα»
από την Αχριανή Σερρών

Αν ρωτήσεις τους γονείς, τους παππούδες ή και άλλους μεγαλύτερους, θα σου πουν και άλλα τραγούδια (κάλαντα) που λέγανε όταν ήταν παιδιά. Παρόμοια τραγούδια μπορείς να βρεις σε διάφορα CD, όπως στην *Περπερούνα* και άλλα τραγούδια του λαού μας για παιδιά της Δόμνας Σαμίου.